

א. כל כינויי נזירות כנזירות. ב. וידות נזירות כנזירות.

ואלו הן ידות: האומר "אהא", הרי זה נזיר, וכן האומר "אהא נאה".

אך עדיין מקשה הגמרא על סדר המשנה:

ולפרוש כינויי ברישא [יפרש התנא תחילה מה הן כינויין] כיון שהם נשנו ראשונים, ולמה פירש התנא בתחילה מה הן ידות, שלא נשנו אלא אחר הכינויין? (8)

ומשנינן: תנא, מההיא דפליק — ההוא מפרש ברישא. דרך התנא הוא לפרש תחילה את מה ש"עלה" ממנו. כלומר, את סיום דבריו!

בדתנן, כמו ששנינו שלש דוגמאות לכך, בשלש משניות במסכת שבת:

א. "במה [באיזה פתילות ושמנים] מדליקין נר שבת, ובמה אין מדליקין".

והכי קאמר התנא, לימדנו התנא של המשנה על ידי ששנה את מסכת נזיר בסדר נשים, הכוללת את מסכת גיטין — מי גרם לה לעשות את העבירה שבגללה היא משתלחת מביתו? — היין הוא שגרם לה.

וקאמר, ולימדנו עוד התנא של המשנה: כל הרואה פוטה בקלקולה, שהיו מנוולין אותה בשעה שהיו משקיין אותה את המים המאורים, (7) יזיר עצמו מן היין.

ודנה הגמרא בסדר משנתנו:

פתח התנא את המשנה בדין "כנויין", שאמר "כל כנויי נזירות כנזירות", ואילו בהמשך מפרש התנא מה הן ידות, ואינו מבאר מה הם הכינויים. שהרי המשיך התנא ואמר: "האומר אהא הרי זה נזיר". ולשון זאת יד היא לנזירות ולא כינוי לנזירות!

אמר פירש רבא, ואיתימא כדי, ויש אומרים ש"כדי" [שם חכם], פירש כן:

חסורי מיחסרא משנתנו, והכי קתני, וכך יש לשנותה:

ראש והוא גרם לה, רש"י סוטה ב א.

8. לכאורה תמוה: כיון שידות לא נשנו בהדיא במשנתנו כלל, אלא אנו אומרים עתה ש"חסורי מחסרא", אם כן יכולים אנו לומר שהידות נשנו בתחילת המשנה לפני הכינויים, ולכן מבאר אותם התנא לפני הכינויים. והכי קתני: "כל ידות נזירות כנזירות, וכל כנויי נזירות כנזירות"?

וביאר הר"ן בנדדים ב ב ד"ה פתח: "אין אדם מחסר בראש דבריו אלא באמצען". ויש ללמוד מדברי הר"ן, ש"חסורי מחסרא והכי קתני" אין פירושו שבלשון המשנה המקורי אכן היה כתוב

את קושיית הגמרא משום שמקומה של מסכת נזיר הוא בסדר קדשים, [וראה במפרש שאינו מפרש כן]; ואין כוונתם לומר שקרבנות הנזיר הן עיקר פרשת נזיר, אלא מתוך שאין לפרשת נזיר מקום מסוים באחד מהסדרים של הש"ס, ומאידך יש בו חלק של קרבנות, לכן מן הראוי היה לשנותה בסדר קדשים.

7. פירוש: בניוולה ובבושתה, שהיו מנוולין אותה, כמו ששנינו בסוטה ז ב "קושר חבל למעלה מדדיה".

יזיר עצמו מן היין, שהיין מביא לידי קלות